NEUADD BENTREF

NEWYDD

RHYDYMAIN

Gwasg y Dydd, Gyf., Dolgellau.

NEUADD BENTREF NEWYDD RHYDYMAIN

Ychydig flynyddoedd yn ôl, trwy garedigrwydd y diweddar John Hughes, Y Felin Newydd, rhoddwyd tir yn rhad i adeiladu Neuadd newydd arno. Mewn cyfarfod a gynhaliwyd ym mis Hydref, 1959, penderfynwyd symud ymlaen i adeiladu Neuadd newydd.

Cyfarfu'r pwyllgor nifer mawr o weithiau er yr amser hwnnw, a phleser mawr yw dwyn adroddiad i'ch sylw o'r hyn a ddigwyddodd drwy'r misoedd.

Cyfarwyddo

Cafwyd cynhorthwy y Mri. Tudor Davies, o'r Cyngor Sir, a William Jones, o'r Cyngor Gwlad, pa fodd i symud ymlaen, ac yr ydym yn ddyledus iawn iddynt am eu llafur ac i Mr. Jones am wneud y cyfan o'r trefniadau ynglŷn â'r grant. Hysbyswyd y pwyllgor fod y Weinyddiaeth Addysg ar hyn o bryd yn barod i estyn cymorth hyd at hanner y gost i adeiladu neuaddau pentref, ac mai'r uchafswm oedd £3,330. Byddai'n ofynnol i Bwyllgor Cynllunio Gwlad a Thref gymeradwyo cynllun a defnyddiau'r Neuadd.

Cyfreithiol

Ymddiriedwyd y gwaith o baratoi gweithred i Mr. J. Marshall Ll. Meredith, Dolgellau. Oherwydd fod yr ardal wedi ei dosbarthu mewn tri plwyf, pasiwyd i fuddsoddi'r neuadd gyda'r "Trustee for Charity Lands."

Cynllunio

Ymddiriedwyd y gwaith hwn i Mr. M. T. Pritchard, Blaenau Ffestiniog. Derbyniwyd ei gynllun gan y Cyngor Sir, ond nid oedd y Weinyddiaeth Addysg yn barod i'w gymeradwyo heb newid ychydig arno, tra golygai hynny ychwanegiad at y gost. Ni ddaeth gwrthwynebiad i'r bwriad o adeiladu wedi i'r rhybudd ymddangos yn "Y Dydd."

Defnyddiau

Pasiwyd yn unfrydol i gael tô llechi, a bod y muriau i'w hadeiladu gyda "facing brick" os yn bosibl. Anfonwyd pum sampl o frics i'r Pwyllgor Cynllunio Gwlad a Thref, a chymeradwywyd yr "honeycombe facing brick." Ymwelodd y cadeirydd, Mr. Evan Jones, a'r ysgrifennydd, â Neuadd Llanegryn, a derbyniwyd eu hawgrym, sef plastro y tu mewn i'r holl furiau. Pasiwyd fod y llawr i fod yn goed ("block floor") os yn bosibl, ac i gael trydan i oleuo a chynhesu.

Paratoi'r Safle

Ymgymerodd y pwyllgor â chlirio'r lle er ceisio arbed costau. Llwyddwyd i wneud hyn yn lled hwylus a rhesymol, drwy i nifer o gyfeillion roddi benthyg peiriannau yn rhad, sef :

J. E. Corfield, Abermule	J.C.B.
Norman Hughes, Rhuthun	Dumper.
Y Comisiwn Coedwigo	Drott.
Glyn Evans, Dinas Mawddwy	Lorry.
W. Evans, Hafod Las	Lorry.
J. F. Humphreys, Aberdyfi	Lorry.
George Jones a Percy James	Compressor a Saethu.

Llogwyd y Drott am un diwrnod yn ychwanegol at gyfraniad y Comisiwn Coedwigo.

Y mae amryw o aelodau'r pwyllgor ac eraill wedi bod wrthi'n ddiwyd iawn gyda'r gwaith clirio, a thrwy hynny wedi arbed o leiaf £400.

Y Weinyddiaeth a'r Adeiladwyr

Gwnaed cais am grant ar gyfanswm o £7,143 a chynigiwyd grant o £3,571 gan y Weinyddiaeth Addysg. Derbyniwyd y cynigiad, gan ei fod yn hanner y gost. Anfonodd yr Ysgrifennydd at 16 o adeiladwyr i ofyn a oedd ganddynt ddiddordeb yn y gwaith. Atebodd pedwar nad oedd ganddynt ddiddordeb, a chwech yn barod i anfon prisiau, sef Davies Bros., Abermaw; J. H. Williams & Son, Dolwyddelan; D. R. Pugh & Son, Dolgellau; T. W. Roberts, Llanelltyd; Hughes & Williams, Dolgellau, ac Owen & Rowlands, Newtown. Anfonwyd cynlluniau a "specifications" iddynt fis Rhagfyr, 1960.

Ystyriwyd y prisiau gyda'r Mri. William Jones a M. T. Pritchard yn bresennol, ar y 3ydd a'r 10fed o Chwefror, 1961. Teimlwyd yn y pwyllgor fod cryn wahaniaeth rhwng amcangyfrif costau y Pensaer a phrisiau'r adeiladwyr. Yn wyneb hyn pasiwyd i anfon y prisiau i'r Weinyddiaeth a gofyn a fuasent yn barod i ychwanegu'r grant. Os nad oedd hynny'n bosibl, gofynnwyd am ganiatâd i wneud yr adeilad yn llai. Cafwyd gair o'r Weinyddiaeth ym mis Ebrill yn hysbysu a chadarnhau grant o £4,427, sef hanner cost y pris isaf a'r costau dodrefnu. Pasiwyd i dderbyn cynigiad y Weinyddiaeth ac i dderbyn y pris isaf, sef eiddo Hughes & Williams, Dolgellau (£8,062). Rhoddwyd sicrwydd i'r Weinyddiaeth mai trwy gynnal Cyngherddau, Ffeiriau, Dawnsio Gwerin, Gyrfâu Chwist, Raffles, ynghyd â chyfraniadau, y byddid yn casglu'r gweddill o'r arian i dalu am yr adeilad. Erbyn hyn y mae'r gwaith yn mynd rhagddo, ac os ceir tywydd ffafriol bydd y Neuadd dan dô yn fuan iawn. Teimlwyd ei bod yn werth gwneud ymdrech arbennig er sicrhau Neuadd deilwng i wasanaethu'r ardal am gyfnod hir.

Cronfa

Gwnaed casgliad o dŷ i dŷ yn yr ardal ac anfonwyd llythyr apêl at gyfeillion a oedd â chysylltiad agos â'r ardal. Gellir dweud i'r ymateb hyd yma fod yn ffafriol dros ben; er hyn i gyd bydd yn ofynnol sicrhau llawer o arian eto. Chwi welwch oddi wrth yr Adroddiad fod y gost o adeiladu'r Neuadd yn £8,854, a bydd hanner hynny, sef £4,427, yn syrthio arnom fel ardal.

Gwerthfawrogwn yr ewyllys da a ddangoswyd eisoes a'r ymdrech arbennig a wneir i gasglu arian.

Ein nod yw ceisio sicrhau digon o arian i dalu am y Neuadd cyn ei defnyddio, a gwneir apêl garedig atoch i gynorthwyo ymdrechion y Pwyllgor i gyrraedd y nod honno.

Bydd y trysorydd yn falch o dderbyn cyfraniadau, boed fach neu fawr, i hyrwyddo'r gwaith mawr hwn. Yn sicr caiff y cenedlaethau sydd i ddod fudd oddi wrthi.

CYFRANIADAU LLEOL

Councell, A. E., Blaenau Hall	20	0	0
Cox, D. R., Brynifor	20	0	0
Davies, E. Ll., a'r Teulu, Lletywyn	20	0	0
Davies, G., a'r Teulu, Station House	1	0	0
Davies, Mrs. M., Bodeiddon	10	0	0
Drinkwater, Mr. a Mrs. J., Brynaraul	3	0	0
Edwards, Mrs. A., Tycerrig, Bl.	10	0	0
Edwards, E. T., a'r Teulu, Tycerrig Bl.	10	0	0
Edwards, Mrs. E., a'r Teulu, Pantclyd	15	0	0
Edwards, H., a'r Teulu, Tymawr	22	0	0
Edwards, I., a'r Teulu, Gwyneddfa	13	0	0
Edwards, J., a'r Teulu, Cae Coch	15	0	0
Edwards, L., Carleg	5	0	0
Edwards, N., Brynderw	3	0	0
Edwards, R. E., a'r Teulu, Cefnbraich	7	0	0
Edwards, S. P., a'r Teulu, Haddef	1	0	0
Evans, Misses, Henfaes	10	0	0
Evans, E. O., a'r Teulu, Tanybryn	10	0	0
Evans, G., a'r Teulu, Sgubor Newydd	5	0	0
Evans, H., Hengwrt	50	0	0
Evans, I., a'r Teulu, Tremaran	10	0	0
Evans, Mrs. M. J., a'r Teulu, Glaneiddon	25	0	0
Evans, M. Ll., a'r Teulu, Bronygraig	10	0	0
Evans, R. J., a'r Teulu, Tycerrig C.C.	25	0	0
Griffiths, Miss A., Esgairgawr	3	0	0
Griffiths, Miss C., Esgairwen	2	0	0
Griffiths, D., Esgairgawr	7	0	0
Griffiths, D., a'r Teulu, Caeaddawyn	10	0	0
Griffiths, Miss G., Esgairgawr	3	0	0
Griffiths, G., a'r Teulu, Llwynsarn	10	0	0
Griffiths, G. a Miss G., Dolfeili	15	0	0
Griffiths, J. H., Esgairgawr	3	0	0
Griffiths, O. G., a'r Teulu, Forest Lodge	5	5	0
Griffiths, Miss M., Esgairgawr	3	0	0
Griffiths, R., Bronllywach	5	0	0
Griffiths, Mr. a Mrs. R., Esgairgawr	10	0	0
Griffiths, R. A., a'r Teulu, Brynawel	10	10	0
Griffiths, T. H., a'r Teulu, Ronwydd	10	0	0

Hughes, Mrs. G., Felin Newydd	10	0	0
Hughes, Mr. a Mrs. J., Bryncoedifor Cottage	0	10	0
Hughes, J. W., a'r Teulu, Gwynfryn	10	0	0
Hughes, R. E., a'r Teulu, Broneinion	5	0	0
Hughes, T. G., Tynewydd	20	0	0
Isaacs, Mr. a Mrs., Prysglwyd	3	3	0
James, L., a'r Teulu, Hywel Dda	50	0	0
Jones, A. D., a'r Teulu, Alltygwine	10	0	0
Jones, Miss B., Hengwrt Hotel	2	2	0
Jones, Mrs. C., Bodeiddon	10	0	0
Jones, D. M., a'r Teulu, Gelli	6	0	0
Jones, E., Traean	25	0	0
Jones, G., a'r Teulu, Braichbedw	10	0	0
Jones, G. J., a'r Teulu, Gotras	8	0	0
Jones, Miss G., Glan'rafon	2	2	0
Jones, Mrs. H., Ffrwdygwyllt	1	0	0
Jones, H. O., a'r Teulu, Maesycambren	10	0	0
Jones, H. R., a'r Teulu, Llys Madian	50	0	0
Jones, Parch. J. C., Penybont	4	0	0
Jones, J. M., a'r Teulu, Nantycnidiw	3	0	0
Jones, L., a'r Teulu, Brogwynedd	3	0	0
Jones, Miss M., Cutiau	2	0	0
Jones, R. A., a'r Teulu, Dyfnant	3	0	0
Law, Mr. a Mrs. R. H., Maesneuadd	5	0	0
Lester-Smith, W. O., Bryngwern	5	5	0
Lewis, R., a'r Teulu, Tyngerddi	7	0	0
Lloyd, A., a'r Teulu, Railway Cottage	7	0	0
Lloyd, D., a'r Teulu, Ty Capel Siloh	4	0	0
Morris, P. R. a F. R. D., Vicarage	5	0	0
Owens, O. W., a'r Teulu, Penarddwnion Fawr	10	0	0
Owens, T. H., a'r Teulu, Bychesydd	5	0	0
Parry, Mr. a Mrs. D., Tynewydd	6	0	0
Parry, R. O., a'r Teulu, Llwynffynnon	15	0	0
Powner, Mr. a Mrs. C. D., Bryngolau	2	0	0
Pugh, R., a'r Teulu, Bychesydd	20	0	0
Richards, Miss E., Benglog	4	0	0
Rimmer, J. M., Maesneuadd	5	0	0
Roberts, Mr. a Mrs. G., Glanmynach	3	0	0
Roberts, G., a'r Teulu, Tyisa	5	0	0
Roberts, Misses G. a E. A., Rhaiadrwnion	1	0	0
Roberts, J. D., a'r Teulu, Tanymarian	5	0	0
Roberts, M. H., a'r Teulu, Rhosyfedwen	2	2	0
Roberts, W., a'r Teulu, Werngawr	25	0	0
Roberts, W., a'r Teulu, Cefnucha	10	0	0
Selleck, F. a Mrs., 3 Meirion Terrace	7	0	0
Watkin, Parch. J. G. E., Tegfryn	10	0	0
Williams, F., a'r Teulu, Drws-y-mela	5	0	0
Williams, Mrs. G., a'r Teulu, Arwel	4	0	0
Williams, H., a'r Teulu, Cutiau	7	0	0
Williams, Miss J. A., Penrhiw	10	0	0
Williams, J., a'r Teulu, Coed	15	0	0

Williams, J. L., a'r Teulu, Ty Capel Siloh	2	0	0
Williams, J. M., Cefnisa	5	0	0
Williams, L. E., Maes-y-cambren	3	3	0
Williams, M., a'r Teulu, Pant-y-panel	25	0	0
Williams, M. L., Penrhiw	25	0	0
Williams, S., a'r Teulu, Brithfryniau	4	0	0
Williams, T. J., a'r Teulu, Glasfryn	10	0	0
Williams, Mr. a Mrs. W., Wenallt	12	0	0
Hufenfa Meirion, Gyf.	50	0	0
Clwb Amaethwyr Ieuainc	11	0	0

CYFRANIADAU O'R TU ALLAN

Dolgellau and District Sheep-dog Trials	5	5	0
Dolgellau Farmers Ltd.	5	0	0
Edwards, Miss A., Tan-y-Fynwent, Dolgellau	12	12	0
Edwards, Hugh, Felin, Llanymawddwy	1	10	0
Edwards, Mrs. H., Tyddynronnen, Llanuwchllyn	1	0	0
Edwards, I. T., a'r Teulu, Drwsnant Uchaf, Llanuwchllyn	2	10	0
Edwards, John, Nant-yr-hedydd, Dinas Mawddwy	1	0	0
Evans, Ifor, Pen'rallt, Bontuchel, Rhuthun	1	1	0
Evans, Mrs. J. Ffowc, Glanaber, Llanuwchllyn	3	0	0
Evans, Mrs. W., Dorlan, Dolgellau	2	2	0
Griffiths, G., Llysmawddach, Llanelltyd	1	0	0
Griffiths, G. E., Islwyn, Garn Dolbenmaen	1	1	0
Jones, Mrs. B., 1 Bella Vista, Southsea, Wrecsam	2	2	0
Jones, Mrs. C., Graigisa, Llanbedr	5	0	0
Jones, D., Gerddi Gleision, Llandderfel	1	0	0
Jones, Mr. a Mrs. D. C., Pantgwyn, Llanuwchllyn	3	0	0
Jones, Mrs. E., Brynllinos, Llanuwchllyn	0	10	0
Jones, Mrs. G., Dolserau Terrace, Brithdir	5	0	0
Jones, Ifor, Llys Derwen, Bethesda	1	1	0
Jones, John M., Tai'r Cyngor, Bontddu	1	0	0
Jones, Miss L., 2 Penucha'rllan, Llanfachreth	2	2	0
Jones, Mrs. M., Gelligrin, Rhosygwaliau	5	0	0
Jones, Mrs. M. Hughes, Hafod, Llangefni	1	0	0
Jones, Owen A., Graigisa, Llanbedr	5	0	0
Jones, R., Tynybraich, Dinas Mawddwy	2	2	0
Jones, Robert, Pensylfanvia, Llanuwchllyn	1	0	0
Jones, Mrs. W., Ty'r Felin, Trefriw	0	10	0
Jones, W., Erw Porthor, Towyn	5	0	0
Jones, Mrs. W., Wenallt, Llanelltyd	1	1	0
Lewis, Mrs. R., Pandy Isaf, Llanbrynmair	1	0	0
Lewis, W. J., Rhydygo Isaf, Llanbedr Pont Steffan	12	0	0
Lloyd, Mr. a Mrs. H., Afonfa, Llanuwchllyn	0	10	6
Lockett, Bert, 127 Coldhams Lane, Caergrawnt	1	0	0
Meredith, Mr. a Mrs. Eric, Dolgun, Dolgellau	5	5	0
Owen, Mrs. Dr., Caerffynnon, Dolgellau	3	3	0
Owen, G. E., Aberfelin, Machynlleth	3	0	0
Owen, Mrs. Jane E., Tynant, Brithdir	1	0	0

Owen, Mrs. N., Bodwlan, Llwyngwril	1	0	0
Parry, Mrs. W., Braichceunant, Llanuwchllyn	1	1	0
Pugh, H. G., Brynllinos, Brithdir	2	2	0
Rees, Hugh J., Hen Siop, Llanegryn	10	0	0
Rees, Mrs. L., Cefn'rowen Uchaf, Islaw'rdref	2	0	0
Roberts, Dafydd, Cefnmaelan, Dolgellau	5	0	0
Roberts, H., Rhoslyn, Dolgellau	1	0	0
Roberts, Hugh, Bugbrook Downs, Northampton	5	0	0
Roberts, Miss M., Bryn, Dolgellau	1	0	0
Roberts, Miss M., Bodlondeb, Dinas Mawddwy	0	10	0
Roberts, R. T., Ddol Fach, Llanuwchllyn	1	0	0
Rowlands, Mrs. Olive, Isfryn, Bala	0	15	0
Smith, Mrs. Jane E., Mathafarn Hall, Rhuthun	2	2	0
Taylor, Reg., 151 Milner Road, Heswall	5	0	0
Thomas, Mr. a Mrs. Dewi, Tyncelyn, Cynwyd	1	0	0
Thomas, Mr. a Mrs. Ed., Bryngwenallt, Cynwyd	1	0	0
Thomas, Mrs. J., School House, Brithdir	2	2	0
Williams, E., 3 Arthog Terrace, Arthog	2	0	0
Williams, E. E., Ystumgwern, Dyffryn	5	0	0
Williams, E. I., Ty'r Ysgol, Bontddu	2	2	0
Williams, Mrs. G. T., Coedmawr, Llanfachreth	2	2	0
Williams, John, Taltreuddyn Bach, Dyffryn	1	0	0
Williams, Miss M. G., Bryn, Dolgellau	5	0	0
Williams, Mr. a Mrs. S. G., Bryn Awelon, Dolgellau	3	3	0

CRYNHODEB O'R DERBYNIADAU

	£	s.	d.
Ymdrechion Lleol	**1097**	**19**	**8**
Cyfraniadau Lleol	**1021**	**2**	**0**
Cyfraniadau o'r Tu Allan	**167**	**6**	**6**
Welsh Church Fund	**400**	**0**	**0**
Cyfanswm	**£2686**	**8**	**2**

Manteisiwn ar y cyfle hwn i ddiolch i nifer mawr a fu'n cynorthwyo gyda'r ymdrech hon. Y mae ein dyled yn fawr iddynt. Edrychwn ymlaen i weld ein hymdrechion yn foddion i gadw'n fyw y Gymdeithas Gymraeg, ac ymfalchïwn ynddi.

Cofiwn mai "Cyd-ddyheu a'i cododd hi."

Yr eiddoch yn gywir,

MARTIN WILLIAMS (Cadeirydd).

IEUAN EVANS (Ysgrifennydd).

J. GLYNMOR JAMES (Trysorydd).